

مهارت افزایی؛ بایسته رونق تولید

در میان مولفه‌های تأثیرگذار در تحقق رونق تولید به عنوان شعار محوری سال، نیروی انسانی از عناصر بسیار تعیین کننده در دستیابی به این مهم به شمار می‌رود

یادداشت محمد شریعتمداری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

مهارت افزایی؛ بایسته رونق تولید

در میان مولفه‌های تأثیرگذار در تحقق رونق تولید به عنوان شعار محوری سال، نیروی انسانی از عناصر بسیار تعیین کننده در دستیابی به این مهم به شمار می‌رود. تا دهه‌های نه چندان دور گذشته، منابع طبیعی و معادن زیر زمینی به عنوان اصلی‌ترین ثروت جوامع و کشورها محسوب می‌شد و اساساً در ارزیابی ثروت کشورها به بررسی میزان منابع و معادن زیرزمینی آنها پرداخته می‌شد، اما با آشکار شدن نتایج توسعه مبتنی بر نیروی انسانی توانمند و ماهر در برخی از کشورهای جنوب شرق آسیا و اروپایی، نگاه به ثروت ملل تغییر کرد و امروزه یکی از مولفه‌های کلیدی دارایی یک ملت، دانش و توانش نیروی انسانی آن است.

در فراز و نشیب تحولات اقتصادی، صنعتی و تولیدی جوامع، نیروی انسانی به یکی از مولفه‌های بسیار تعیین کننده تبدیل شد، نیرویی که با نقش آفرینی سازنده و صحیح آن، ارزش افزوده فزاینده‌ای در سایه فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی حاصل می‌شود، کیفیت کالا با ارتقای قابل توجهی همراه می‌شود و با دستیابی به چنین موفقیتی، زمینه و بستر رقابت پذیری در بازارهای داخلی و بین‌المللی به نحو شایسته و مطلوبی فراهم می‌شود.

در صورت افزایش و تقویت رونق در عرصه تولیدی کشور، بسیاری از مشکلات، کمبودها، کاستی‌ها و چالش‌های پیش روی اقتصادی کشور مرتفع خواهد شد که البته این مهم مستلزم اجرا و عملیاتی شدن مجموعه‌ای از اقدامات به هم پیوسته در میان تمام دستگاه‌های کشور در بخش‌های تصمیم‌گیری، تصمیم‌سازی، فرهنگی، اجتماعی، صنعتی و اقتصادی و عموم مردم جامعه است و با این اوصاف در رأس این هرم، نیروی انسانی نقش محوری و اثرگذاری را ایفا می‌کند. آموزش در بارورسازی هر چه بیشتر توانمندی نیروی انسانی نقش موثری را ایفا خواهد کرد، و هر آنچه بر توانمندی نیروی انسانی افزوده شود به همان میزان، بازدهی آن در حوزه‌های تولیدی، صنعتی و اقتصادی و تحقق شعار سال بیشتر خواهد شد.

بر اساس ماده 21 قانون برنامه پنجم توسعه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان اصلی‌ترین دالان مهارت آموزی نیروی کار و ارائه دهنده آموزش‌های غیر رسمی در زمینه افزایش مهارت و دانش مطابق با فناوری روز در کشور شناخته شده است. بر اساس پایش‌های مستمر صورت گرفته از رصد اشتغال فارغ التحصیلان مهارتی این سازمان بیش از 42 درصد مهارت آموزان که دارای مهارت واقعی مورد نیاز بازار کار بوده‌اند جذب بازار کار شده و دیگر در زمره بیکاران نیستند.

اما یکی از نارسایی‌های موجود در این حوزه، ناظر بر این واقعیت است که متأسفانه به فراخور نیاز جامعه و کشور، دانشجو و نیروی انسانی تحصیلکرده، جذب نشده و به نوعی امروزه شاهد افزایش دانشجو‌های فارغ التحصیل بدون مهارت کافی در بسیاری از حوزه‌ها هستیم که نمود و بروز آن در افزایش ضریب بیکاری قابل مشاهده است که ضرورت دارد هدایت تحصیلی صحیح و افزایش میزان مهارت افزایی با جدیت هر چه تمام‌تر پیگیری شود.

با بررسی آمارهای منعکس شده در ارتباط با درصد بیکاری فصلی در کشور، این واقعیت عیان می‌شود که فارغ از کم توجهی در برنامه ریزی برای جذب دانشجو، در عرصه استفاده و بهره‌گیری از نیروهای تحصیلکرده دچار غفلت‌هایی شده ایم که اگر غیر از این بود، امروزه بخش عمده جمعیت بیکار کشور در دایره فارغ التحصیلان دانشگاهی قرار نمی‌گرفتند. از جمله این غفلت‌ها می‌توان به افزایش دانشجویان و فارغ التحصیلان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و کاهش شدید و عدم توجه به تربیت تکنسین و کارگران ماهر در بخش‌های مختلف اشاره کرد.

تلاش برای مهارت افزایی هر چه بیشتر در نیروی انسانی و تصحیح و اصلاح این فرهنگ که اشتغال لزوماً به پشت میز نشینی و فعالیت در فلان اداره یا سازمان دولتی خلاصه نمی‌شود، از ضروریاتی است که می‌باید به صورت مجدانه در راستای نهادینه سازی آن در میان افکار و اذهان عمومی و

خانوار های ایرانی و فرهنگ عمومی جامعه تلاش شود. به اعتقاد بنده در صورت ارتقای سطح مهارت افزایشی از یک سو و هدایت تحصیلی صحیح و اصولی دانش آموزان، پیش از اخذ دیپلم، بسیاری از اهداف مورد نظر در خصوص تولید و عرصه اقتصادی کشور محقق خواهد شد و در حال حاضر با وجود برخی از کاستی ها، با برنامه ریزی هدفمند و اصولی می توان از ظرفیت های بالقوه موجود در کشور در عرصه نیروی انسانی به بهترین نحو ممکن در راستای حصول رونق تولید بهره برد.

افزایش ضریب صادرات، جذب سرمایه گذاری های داخلی، بهبود کیفی و کمی کالاها، ایجاد ثبات اقتصادی هر چه بیشتر، افزایش فرصت های شغلی، رقابت پذیری در اقتصاد و ده ها مولفه تاثیرگذار دیگر برای دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی از عناصری محسوب می شوند که در سایه فعالیت و نقش آفرینی موثر و سازنده نیروی انسانی قابل حصول و تحقق خواهد بود.

اینک که دولت و مجلس در اقدامی مشترک در جهت هماهنگی آموزش های مهارتی در سطح کشور نسبت به استقرار نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی اقدام کرده اند و اولین جلسه شورای عالی آموزش فنی و حرفه ای کشور در سال جاری برگزار شد حال ضرورت دارد تا تمام دستگاه های متولی ارائه آموزش های مهارتی در سطح کشور با وحدت رویه و جلوگیری از تداخل و موازی کاری با همدیگر و توجه جدی به صرفه جویی در اعتبار اندک این بخش از طریق هماهنگی با متولیان نظام جامع آموزش و تربیت فنی، حرفه ای و مهارتی تمام مساعی خویش را در جهت افزایش توان مهارتی مخاطبین و ذینفعان بردارند.

مهارت آموزی نقش مهمی در رونق تولید، اشتغال و کارآفرینی دارد و در دستیابی به توسعه پایدار اثرگذار است. در این میان با تاکید بر سخنان ریاست جمهوری مبنی بر تمرکز بر مقوله مهارت یابی و ارتقای بهره وری افراد، باید کوشید تا با ایجاد تناسب میان نظام آموزشی و نیاز بازار کار، جامعه را در مسیر رسیدن به اهداف کلان و توسعه ای هدایت کرد و این محقق نمی شود جز با ترویج فرهنگ مهارت آموزی در میان اقشار مختلف جامعه و تحقق شعار محوری نهضت مهارت افزایشی و مهارت آموزی از گهواره تا گور.

با توجه به نقش مهارت های فنی و حرفه ای در راستای اشتغالزایی، با مهارت آموزی می توان به ارتقای سطح اقتصادی خانواده ها، ایجاد روحیه خودباوری و گسترش آموزش های مهارتی و تخصصی کمک کرد. کاهش شغل های کاذب و ناپایدار، کاهش آسیب های اجتماعی و دسترسی مناسب به خدمات اجتماعی از جمله دستاوردهای مهارت ورزی در نظام آموزشی به شمار می رود. با شناسایی مهارت ها و خلاقیت های دانش آموزان به وسیله مشاوره ها در مقاطع تحصیلی می توان آنان را در مسیر درست تحصیلی هدایت کرد. دانش آموزان باید به طرف رشته های مهارتی بروند تا پس از پایان تحصیل بتوانند نیازهای آینده خود را برطرف سازند و با آگاه سازی و مشاوره خانواده ها در مدارس می توان فرزندان را به مهارت آموزی سوق داد.

البته همواره باید به این نکته توجه داشت صرف کارآموزی در مراکز آموزش فنی و حرفه ای نمی تواند کلید ایجاد اشتغال و رونق تولید باشد و متولیان مراکز آموزش فنی و حرفه ای باید تلاش کنند همگام با روند توسعه علوم، فنون و تکنولوژی در جهان و کشور نسبت به بروزرسانی نیروی انسانی، ابزار، تجهیزات، و منابع آموزشی تلاش کرده و آموزش های منطبق بر نیاز بازار کار و بر اساس نیازسنجی آموزش و منطبق بر سند توسعه و آمایش سرزمین و توسعه حکمرانی محلی اقدام کرده و همواره تلاش کنند که کیفیت آموزش های مهارتی را فدای کمیت نکرده و ارزش مدارک مهارتی را حفظ کنند؛ در این صورت به بنگاهی تقاضا محور تبدیل شده و به تدریج سازمان از عرضه محوری به تقاضا محوری از سوری صاحبان بنگاه های اقتصادی تبدیل خواهند شد.

به امید آن روز همچنان منتظر می مانیم تا فربه گی بخش خصوصی بخش مهارتی را با خود به تکاپوی بیشتر وادار سازد.